

UMEÅ TINGSRÄTT
Miljödomstolen

DOM
2009-05-04
meddelad i
Umeå

Mål nr M 1574-08

1 (4)

KLAGANDE

Bodensågen Aktiefbolag, 556062-2341, Moråsvägen 2, 961 67 Boden .
Ombud: Advokaten U.C. , Contman AB, Stockholm

MOTPART

Länsstyrelsen i Norrbottens län, 971 86 Luleå

ÖVERKLAGAT BESLUT

Beslut av Länsstyrelsen i Norrbottens län den 9 juni 2008 i ärende nr 575-4252-04,
se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande att inkomma med kompletterande åtgärdsinriktad utredning för den
förorenade marken inom fastigheten Boden Valrossen 3

DOMSLUT

Miljödomstolen ändrar länsstyrelsens beslut endast på så sätt att de förelagda
utredningarna ska vara utförda senast den 31 december 2009.

Dok.Id 84705

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 138 901 04 Umeå	Nygatan 45	090-17 21 00 E-post: miljodomstolen.umea@dom.se www.domstol.se	090-77 18 30	måndag – fredag 09:00-12:00 13:00-15:00

YRKANDEN M.M.

Bodensågen Aktiebolag (Bodensågen) har yrkat att miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut. Vidare har Bodensågen yrkat att miljödomstolen ålägger länsstyrelsen att betala bolagets kostnader i målet med 30 000 kronor.

Länsstyrelsen har bestritt yrkandena.

UTVECKLANDE AV TALAN

Bodensågen har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Bodensågen har en skyldighet att utföra utredning och efterbehandlingsåtgärder i skäligen omfattning enligt 10 kap. 1 och 4 §§ miljöbalken. För att vara meningsfull måste utredningen vara förutsättningslös för att sedan ligga till grund för valet av efterbehandlingsåtgärd. Bolaget har under nästan 20 år lagt ned betydande kostnader på sådana utredningar. Dessa har med råge uppfyllt kravet om skäligen omfattning och synes nu vara slutförda. Det som länsstyrelsen benämner som utredning är i verkligheten en förprojektering. Om tillsynsmyndigheten och den ansvarige har olika uppfattningar om valet av åtgärd mot bakgrund av redan utförda utredningar, så måste ansvarsfrågan först bli rättsligt prövad innan den ansvarige behöver utföra en förprojektering eller en närmare utredning av olika sätt att utföra den slutligt bestämda åtgärden. Om det senare skulle visa sig att någon schaktsanering inte behöver vidtas så skulle Bodensågen ha lagt ned onödiga kostnader att påbörja en förprojektering med fyra olika alternativa schaktsaneringar. Det är inte skäligen. Det har gjorts många undersökningar av området sedan 1989. De undersökningar som redan är gjorda har varit långvariga, många och omfattande. Något utsläpp i luften förekommer inte och förekomsten av kreosot och arsenik i vatten är försumbar. En övertäckning och inhägnad av området med skylt som upplyser om att området är förorenat har föreslagits. Det förhindrar att någon utför grävningar i området av misstag och även överfart med fordon. Dessa åtgärder är långsiktiga. Övertäckning är en vedertagen efterbehandlingsåtgärd. Detaljplanen innehåller ingen rätt till bebyggelse och området är inte avsett för något annat än industriändamål. Bodensågen har även föreslagit att ett omfattande kontrollprogram ska tillse att den redan försumbara utsläppsnivån inte ökar. Tvärtom finns all anledning att anta att den minskar. Övertäckningen kommer att minska urlakningen genom en reducering av tillförseln av regn och snösmältning. Dessa åtgärder innebär att det inte föreligger någon risk för miljön eller människors hälsa. Kravet enligt 10 kap. 4 § miljöbalken är därmed uppfyllt. Det är inte mängden föroreningar som grundar efterbehandlingsåtgärder utan om föroreningarna innebär risk för miljön eller människors hälsa. Om användningen

av marken på lång sikt skulle komma att förändras, vilket inte kan förutses nu, så skulle det innebära en omprövning av åtgärderna som leder till behov av schaktsanering. En sådan möjlighet till omprövning finns i många frågor i miljöbalken. En skälighetsavvägning enligt 10 kap. 4 § miljöbalken innebär att bolagets förslag bör gälla. Bolaget kan ekonomiskt genomföra en åtgärd som beräknas kosta ca 1,5 miljoner kronor medan däremot en schaktsanering oavsett omfattningen skulle leda till att bolaget försattes i konkurs. Enligt Naturvårdsverkets rapport 5242 bedöms långsiktighet innebära 20-30 år.

De bedömningsgrunder Naturvårdsverket har utformat (MIFO) i olika riskklasser baseras på kriterierna farlighet, nivåer, spridningsförutsättningar, känslighet och skyddsvärde. Klassificeringen ska ligga till grund för en prioritering. Länsstyrelsens klassificering av föroreningen på bolagets fastighet till riskklass 1 har skett enbart på grund av farlighet, dvs. föroreningarnas kemiska och fysikaliska egenskaper. Den klassificeringen är felaktig eftersom en samlad bedömning av samtliga nämnda kriterier ska göras. Det har inte varit tal om annat än att utredningen av efterbehandlingsmetoder och kostnad skulle gälla en totalsanering. Bodensågen anser sig inte vara skyldig att utföra schaktsanering i någon form. En skyddstäckning, inhägnad och kontroll uppfyller miljöbalkens krav. Då är inte heller en undersökning om annat befogad. Om miljödomstolen inte upphäver länsstyrelsens beslut, så kommer bolaget att överklaga ett framtida beslut om schaktsanering i någon form. Om det överklagandet kommer att vinna bifall, så kommer kostnaderna för undersökning av partiell schaktsanering att vara onödig utan möjlighet att få dessa kostnader betalda av länsstyrelsen. En sådan rättsordning kan inte godtas.

Länsstyrelsen har anfört bl.a. följande. I bolagets utredning av efterbehandlingsåtgärder har alternativ som innebär utgrävning av massor redovisats. Det framgår dock inte på något sätt vilket åtgärdsområde, i form av kvarlämnade resthalter inom området, som förslagen till åtgärder är baserade på. Innan länsstyrelsen kan fatta beslut om en schaktsanering är rimlig att genomföra, och i så fall hur långtgående åtgärderna ska drivas, är det nödvändigt att beslutsunderlaget kan visa konsekvenserna för olika ambitionsnivåer. Detta underlag har bolaget hittills inte presenterat. Åtgärdsinriktade utredningar ligger i linje med det undersökningsansvar som ingår i begreppet avhjälpande som numera används i 10 kap. miljöbalken. Begärda uppgifter ska tas fram inom utredningsdelen av ett efterbehandlingsprojekt, alltså innan projektering av åtgärderna påbörjas.

Av praxis (MÖD 2001:5) framgår att en adressat för tillsynsmyndighetens föreläggande inte har rätt till ersättning för rättegångskostnader.

DOMSKÄL

Vad Bodensågen har anfört i miljödomstolen föranleder ingen annan bedömning än den länsstyrelsen har gjort. Överklagandet ska därför avslås. Tidpunkten för föreläggandets fullgörande måste dock flyttas fram.

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE, se bilaga (DV 427)

Överklagande senast den 25 maj 2009.

Nils-Gunnar Elisson

Jerker Marklund

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Nils-Gunnar Elisson och miljørådet Jerker Marklund. Föredragande har varit beredningsjuristen Linda Hämäläinen.

Länsstyrelsen
Norrbotten

FÖRELÄGGANDE

Datum
2008-06-09

Diarienummer
575-4252-04 ✓

Bilaga 1
1 (8)

Bodensågen AB
Moråsvägen 2
961 67 BODEN

Rek+MB

Vidli
M
R

Föreläggande att inkomma med kompletterande åtgärdsinriktad utredning för den konstaterat förorenade marken inom fastigheten Valrossen 3, Bodens kommun

Beslut

Länsstyrelsen förelägger Bodensågen AB (bolaget), org.nr. 556062-2341, med stöd av 26 kap. 9, och 22 §§ miljöbalken (1998:808) samt med hänvisning till 10 kap. 1-2 och 4 §§ miljöbalken enligt lydelse före den 1 augusti 2007 att vidta följande åtgärder;

Senast den 31 december 2008 ska bolaget inkomma med en redovisning av resultat från kompletterande åtgärdsinriktad utredning med inriktning mot schaktsanering för föroreningar på fastigheten Valrossen 3, Bodens kommun. Utredningarna ska i tillämpliga delar utföras enligt Naturvårdsverkets kvalitetsmanual, utgåva 3 år 2007 (Efterbehandling av förorenade områden - Kvalitetsmanual för användning och hantering av bidrag till efterbehandling och sanering).

I utredningarna ska bolaget redovisa följande moment:

A. Beräkningar för olika åtgärds mål

A1. Utredningen ska omfatta beräkningar av nödvändiga schaktvolymer (m³), schaktmängder (ton) och schaktdjup (m) inom olika delområden för att uppnå olika mätbara åtgärds mål, uttryckta som resthalter i jord. Beräkningar ska utföras för fyra olika mätbara åtgärds mål för arsenik, PAH¹ och cancerogena PAH motsvarande resthalter i jord för KM², MKM³, 2xMKM och 5xMKM enligt följande tabell. Resultaten ska redovisas separat för arsenik- respektive PAH-förorenade massor.

Förorening	Åtgärds mål, maximal resthalt i jord (mg/kg torrs substans)			
	KM	MKM	2xMKM	5xMKM
Arsenik	15 ⁽⁴⁾	40	80	200
PAH övriga	20	40	80	200
PAH cancerogena	0,3	7	14	35

Länsstyrelsen
Norrbotten

FÖRELÄGGANDE

Datum
2008-06-09

Diarienummer
575-4252-04

2 (8)

- ¹ Polyaromatiska kolväten (PAH). PAH ingår bland annat i kreosot.
- ² Generella riktvärden för känslig markanvändning (KM) enligt Naturvårdsverkets rapport 4638
- ³ Generella riktvärden för mindre känslig markanvändning (MKM) enligt Naturvårdsverkets rapport 4638
- ⁴ Om den lokala bakgrundshalten av arsenik i området överstiger 15 mg/kg torrsustans ska bakgrundshalten användas som åtgärds mål

A2. Utredningen ska redovisa omfattningen av provtagning och analyser (antal provpunkter, placering av provpunkter, provtagningsdjup, antal analyser, analysresultat och analysmetod) av mark, vatten och byggnadsmaterial som använts för beräkningar av föroreningarnas utbredning i horisontal- och vertikalled enligt punkt A1.

A3. Utredningen ska redovisa beräkningar av schaktmassornas innehåll av föroreningar uttryckt i kilogram arsenik, kilogram PAH och kilogram cancerogena PAH. Beräkningar ska göras separat för den schaktning som krävs för att uppfylla minst fyra olika åtgärds mål för arsenik och PAH motsvarande resthalter i jord enligt punkt A1.

- B. Redovisning av kostnadskalkyl för genomförande av schaktsanering** Kostnadsberäkningar ska utföras separat för minst fyra olika mätbara åtgärds mål för arsenik och PAH motsvarande resthalter i jord enligt punkt A1. Beräkningarna ska specificera kostnader för samtliga moment i efterbehandlingsåtgärden och inkludera projektering, entreprenadkostnader, byggleddning, miljökontroll samt avgifter för transport och mottagning vid deponi. Kostnaderna ska redovisas separat för arsenik- respektive PAH-förorenade massor.
- C. Beskrivning av genomförande av åtgärder**
Beskrivningen ska redovisas i skriftlig form med tillhörande ritningar som visar på vilket sätt schaktsanering kan utföras med hänsyn till lokala förutsättningar i området. Beskrivningen ska bland annat omfatta geotekniska förutsättningar för schaktsanering inom området, möjligheter och begränsningar med schaktning intill och under byggnader eller andra installationer i marken. Även andra begränsningar för en schaktsanering inom området ska anges.

Redogörelse för ärendet

Verksamhet och verksamhetsutövare

Bodensågen AB (bolaget), org.nr. 556062-2341, har inom fastigheterna Valrossen 3, Erikslund 2:2 och Erikslund 3:2 i Bodens kommun bedrivit verksamhet sedan 1955. Bolaget bildades 1955 och gick då under namnet Blåstjärnan. Bolaget har haft flera olika ägare samt ändrat namn ett flertal gånger. Bolaget har sedan 1955 haft samma organisationsnummer och har således varit samma juridiska person. Sedan 1976 har bolaget haft namnet Bodensågen AB.

Såg- och träimpregneringsverksamhet har bedrivits sedan början av 1950-talet på industriområdet. Inledningsvis användes kreosot som impregneringsmedel och 1974 byttes impregneringsvätskan till CCA-medel (krom, koppar och arsenik).

Länsstyrelsen
Norrbotten

FÖRELÄGGANDE

Datum
2008-06-09

Diarienummer
575-4252-04

3 (8)

Kreosot och arsenik är ämnen som bedöms ha en mycket hög farlighet för människors hälsa och miljön. Genom åren har spill från tryckimpregneringen samt dropp från det impregnerade virket förorenat området. Den miljöfarliga verksamheten som har orsakat föroreningarna pågår alltså jämnt och föroreningarna är kända sedan lång tid tillbaka, åtminstone sedan hösten 1988 då den första miljötekniska undersökningen genomfördes.

Industriområdet är undersökt vid ett antal tillfällen mellan åren 1988 och 2004, och undersökningarna har konstaterat att delar av industriområdet är kraftigt förorenade med kreosot och arsenik. Sågverksamheten avvecklades under 2004 och delar av industriområdet används idag av annan verksamhet. Bolaget har inte vidtagit några efterbehandlingsåtgärder på industriområdet.

Länsstyrelsen har klassat industriområdet till riskklass 1 (mycket stor risk för hälsa och miljön) enligt Naturvårdsverkets MIFO-metod. Industriområdet där bolaget har sin huvudsakliga verksamhet ingår bland de tio mest prioriterade områdena i länet enligt länsstyrelsens lista över länets mest förorenade platser

Genom den utförda ansvarsutredningen är det klarlagt att den faktiska driften av verksamheten har pågått efter den 30:e juni 1969. Bolaget använde kreosot i verksamheten fram till 1974, då istället CCA-medel började användas.

Länsstyrelsen anser att det är utrett, genom den utförda ansvarsutredningen, bilaga 1, att bolaget är rätt adressat för detta föreläggande.

Fastighetsägare

Fastigheten som är av intresse i detta föreläggande ägs av bolaget. Bolaget förvärvade fastigheten Valrossen 3 den 8 maj 1957. Bolaget äger också de angränsande fastigheterna Erikslund 2:2 och Erikslund 3:2 (förvärvad den 8 maj 1957 respektive den 4 juni 1969).

Bolagets tillstånd

Bolaget bedriver idag tillståndspliktig verksamhet enligt 9 kap. 6 § miljöbalken på fastigheterna och har ett tidsbegränsat tillstånd att såga, hyvla och impregnera trävaror. Tillståndet är meddelat den 8 oktober 2004, dnr 551-20467-02. Tillståndet går ut under oktober månad 2009.

Tidigare tillstånd

I bolagets tillstånd från den 28 september 1995, dnr. 241-1917-97 har länsstyrelsen tagit upp frågan om den förorenade marken inom bolagets verksamhetsområde. I beslutet framgår bland annat att länsstyrelsen bedömer att föroreningssituationen inom verksamhetsområdet är allvarlig och att det är motiverat att vidta åtgärder för att begränsa föroreningsspridningen. Länsstyrelsen förenade tillståndet med utredningsvillkor i denna del.

Länsstyrelsens beslut från den 13 januari 1997, dnr 2410-11442-96 avsåg en ändring av villkor 8 i ovan nämnda beslut.

Länsstyrelsens beslut från den 9 juli 1997, dnr 241-1917-97 avsåg tillstånd om att producera 12 000 m³ impregnerade trävaror per år vid bolagets anläggningar i Boden.

Länsstyrelsens beslut från den 30 december 1998, dnr. 241-924-92 avsåg en produktionsökning vid bolagets verksamhet.

Länsstyrelsen
Norrbotten

FÖRELÄGGANDE

Datum
2008-06-09

Diarienummer
575-4252-04

4 (8)

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsens i Norrbottens läns beslut från den 15 januari 2002, dnr. 241-9773-00, avsåg tillstånd att utöka verksamhetsområdet för bolaget.

Miljöprövningsdelegationens meddelade beslut från den 21 juni 2004, dnr 551-2543-97, framgår bland annat att prövning om slutliga villkor för sanering av förorenad mark avslutas. Länsstyrelsen bedömde att tillsynsmyndigheten har möjlighet att fastställa motsvarande villkor om efterbehandlingsansvar med stöd av 10 kap. miljöbalken.

Miljöprövningsdelegationens meddelade beslut från den 8 oktober 2004, dnr. 551-20467-02, avsåg tillstånd enligt miljöbalken för tillverkning av träprodukter genom sågning och hyvling för träskyddsbehandling genom tryckimpregnering.

Ärendets hantering

Länsstyrelsen har den 3 oktober 2003 utfört en ansvarsutredning för att klarlägga bolagets ansvar för verksamheten inom industriområdet (bilaga 1). I ansvarsutredningen konstaterade länsstyrelsen att bolaget är ensam verksamhetsutövare och att bolaget har ett ansvar för såväl utredningar som åtgärder enligt 10 kap. miljöbalken.

Bolaget har den 28 november 2003 inkommit till länsstyrelsen med ett yttrande med anledning av länsstyrelsens ansvarsutredning. I yttrandet har bolaget medgivit att bolaget har ett ansvar för utrednings- och efterbehandlingskostnader. Bolaget anser dock att ansvaret, på grund av tidsaspekten och att bolaget följt de råd och anvisningar som länsstyrelsen tidigare meddelat, ska jämkas så att bolaget befrias från allt kostnadsansvar.

Bolaget har uppmärksammat länsstyrelsen att en olycka inträffade 1954 vilket innebar att ett okontrollerat utsläpp av kreosot skedde. Olyckan ska enligt uppgifter ha skett av den tidigare verksamhetsutövaren. Länsstyrelsen har med anledning av denna nya omständighet kompletterat ansvarsutredningen (bilaga 1). Av kompletteringen daterad den 29 december 2004 framgår att länsstyrelsen bedömer att bolaget inte kan hållas ansvarig för den olycka som medfört det okontrollerade utsläppet av kreosot, eftersom denna olycka skedde före bolagets övertagande av verksamhetsområdet. Enligt uppgift är utsläppsmängden okänd.

Länsstyrelsen har i samråd med bolaget och miljö- och byggkontoret inom Bodens kommun under 2003 inlett fördjupade undersökningar och utredningar av arsenik- och kreosotföreningar från bolagets verksamhet.

MRM Konsult AB har sedan 2004, på uppdrag av bolaget, utfört fördjupade undersökningar av arsenik och kreosot inom bolagets industriområde. Undersökningarna har varit inriktade på att kartlägga föreningarnas utbredning och spridning samt att bedöma riskerna för människors hälsa och för miljön.

Bolaget inkom den 21 juni 2006 med den fördjupade undersökningen till länsstyrelsen (MRM Rapport 2006-010).

Bolaget har den 27 juli 2006 inkommit till länsstyrelsen med förslag till efterbehandlingsåtgärder av det förorenade området. Förslaget åtgärdsalternativ är att låta övertäcka de förorenade jordmassorna med antingen asfalt eller geomembran och fiberduk. Därefter ska området stänglas in för att förhindra tillgängligheten för allmänheten. Redovisad kostnad för åtgärdsalternativ uppgår till cirka 1.2 miljoner kronor.

Länsstyrelsen har vid samrådsmötet den 24 augusti 2006 lämnat synpunkter på utredningarnas innehåll och utformning och begärt vissa kompletteringar. Den 1 september 2006 har länsstyrelsen översänt minnesanteckningar från samrådsmötet den 24 augusti samt

Länsstyrelsen
Norrbotten

FÖRELÄGGANDE

Datum
2008-06-09

Djarienummer
575-4252-04

5 (8)

länsstyrelsens skriftliga begäran om kompletteringar. Den 8 november 2006 har bolagets ombud inkommit med kompletteringar i ärendet via e-post.

I telefonsamtal den 1 februari 2007 med **I.N.**, Bodensågen AB har länsstyrelsen muntligen meddelat bolaget att länsstyrelsen inte kan godta den föreslagna lösningen att övertäcka och stängla in det förorenade området.

Den 2 april 2007 har länsstyrelsen haft samråd med Naturvårdsverket om möjligheterna att er hålla bidragsmedel för en eventuellt kommande sanering av industriområdet.

Den 12 april 2007 har bolaget, genom sitt ombud, inkommit med kompletteringar i ärendet avseende en redovisning av alternativa efterbehandlingsmetoder.

Den 29 oktober 2007 har länsstyrelsen enligt överenskommelse översänt Naturvårdsverkets policy för utbetalning av efterbehandlingsbidrag vid obestånd. Länsstyrelsen har i samband med detta meddelat bolaget att det inte finns möjlighet att bevilja statliga bidrag till bolaget för att efterbehandla fastigheten. Den 27 november 2007 har bolaget via e-post, genom sitt ombud, inkommit med en skrivelse i ärendet.

Den 7 december 2007 svarade länsstyrelsen på bolagets inkomna skrivelse.

Telefonkontakt i frågan om att möta bolaget och diskutera frågan om efterbehandlingsåtgärder har skett den 14 januari 2008.

Vid möte med bolaget den 27 mars 2008 har länsstyrelsen presenterat ett förslag till föreläggande om kompletterande utredningar med inriktning mot schaktsanering. Bolaget har efter mötet inkommit till länsstyrelsen med en skrivelse den 1 april 2008.

Minnesanteckningar från mötet har skickats till bolaget för kännedom den 22 april 2008.

Bolaget har beretts möjlighet att yttra sig över länsstyrelsens förslag till föreläggande. Genom yttrande via e-post den 23 maj 2008 bestrider bolaget länsstyrelsens förslag till föreläggande.

Bolagets redogörelse

Bolagets bedömning av föroreningssituationen

MRM Konsult AB har bedömt att det inom Bodensågens norra del, i kärnområdet intill den gamla impregneringsanläggningen, uppskattningsvis finns mellan 19 000 till 22 000 ton förorenade massor med i princip både CCA-medel och PAH inom en yta av totalt cirka 8 500 m². Arsenik bedöms huvudsakligen finnas inom ett delområde på 3 500 m². Mängden kreosot uppskattas till mellan fem och tio ton och mängden arsenik till mellan två och fyra ton.

Bolagets förslag till åtgärder

Bolaget har i sin redovisning med tillhörande kompletteringar redovisat olika åtgärdsalternativ för arsenik- och kreosotföroreningarna inom industriområdet. Bolaget anser mot bakgrund av vad som har framkommit i utredningarna att det åtgärdsalternativ som är rimligt är att låta övertäcka de förorenade jordmassorna med antingen asfalt eller geomembran och fiberduk samt att stängsling av området sker.

Länsstyrelsen
Norrbotten

FÖRELÄGGANDE

Datum
2008-06-09

6 (8)

Diarienummer
575-4252-04

Gällande bestämmelser

I miljöbalkens portalparagraf – 1 kap. 1 § – anges att bestämmelserna i balken syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl. Vidare framgår att miljöbalken ska tillämpas så att människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan.

Länsstyrelsen har beslutat om detta föreläggande med stöd av bestämmelserna i 2 kap. 8 §, 10 kap. 1-2. och 4 och 8 §§ enligt tidigare ordalydelse innan den 1 augusti 2007, samt 26 kap. 9 och 22 §§ miljöbalken (1998:808). Av dessa bestämmelser framgår bland annat följande:

Av 2 kap. 8 § miljöbalken framgår det att alla som har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som medfört skada eller olägenhet för miljön ansvarar till dess skadan eller olägenheten har upphört för att denna avhjälpas i den omfattning det kan anses skäligt enligt 10 kap. miljöbalken.

Av övergångsbestämmelserna till lag om ändring i miljöbalken (SFS 2007:600) för miljöbalken (1998:808) framgår att äldre bestämmelser fortfarande gäller i fråga om miljöskador som orsakats av utsläpp, händelser eller tillbud som har ägt rum före den 1 augusti 2007, eller som ägt rum senare men härrör från verksamhet eller åtgärd som avslutats före den 1 augusti 2007. Den begränsning av ansvar som följer av 10 kap. 3 § fjärde stycket ska dock beträffande förvärv som sker efter den 31 juli 2007 gälla även i fråga om sådana miljöskador som avses i denna punkt.

Enligt 10 kap. 1 § miljöbalken framgår att detta kapitel ska tillämpas på mark- och vattenområden samt byggnader och anläggningar som är så förorenade att det kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 10 kap. 2 § miljöbalken är den ansvarig för efterbehandling av förorenade områden, byggnader eller anläggningar som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som har bidragit till föroreningen (verksamhetsutövare). Av 8 § samma kapitel följer att ansvaret även gäller kostnader för utredningar.

Enligt 10 kap. 4 § miljöbalken innebär efterbehandlingsansvaret att den ansvarige i skälig omfattning ska utföra eller bekosta de efterbehandlingsåtgärder som på grund av föroreningar behövs för att förebygga, hindra eller motverka att skada eller olägenhet uppstår för människors hälsa eller miljön.

Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken framgår det att en tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken efterlevs.

Av 26 kap. 22 § miljöbalken framgår tillsynsmyndighetens möjligheter att kräva undersökningar och liknande utredningar från verksamhetsutövarens sida för att tillsynen ska kunna genomföras.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen anser att den verksamhetsutövare som bedriver verksamhet ska vidta nödvändiga åtgärder på fastigheten i enlighet med principen att förorenaren betalar (Polluter Pays Principle, PPP). Principen är internationellt vedertagen och uttrycks i miljöbalkens 2 kap. 8 §. I denna bestämmelse stadgas att alla som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd

Länsstyrelsen
Norrbotten

FÖRELÄGGANDE

Datum

2008-06-09

Diarienummer

575-4252-04

7 (8)

gård som medfört skada eller olägenhet för miljön ansvarar till dess skadan eller olägenheten har upphört eller avhjälpes. Ansvaret gäller i den omfattning det kan anses skäligt enligt 10 kap. miljöbalken.

Enligt 26 kap 22 § miljöbalken är den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa olägenhet från sådan verksamhet skyldig att även i andra fall än som avses i 14 kap. 7 § miljöbalken utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. En tillsynsmyndighet får enligt 26 kap. 9 § miljöbalken bland annat meddela de förelägganden som behövs i ett enskilt fall för att miljöbalken ska efterlevas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs får enligt samma stadgande inte tillgripas.

Av tidigare utförda markundersökningar framgår att såväl mark~~en~~ som yt- och grundvatten på fastigheten Valrossen 3 är förorenade av kreosot och arsenik. Bolaget har på frivillig väg genomfört undersökningar och redovisat olika åtgärdsförslag som baseras på den kunskap som finns om det förorenade området. De alternativa metoder som bolaget redovisat omfattar i huvudsak övertäckning, stabilisering, inneslutning och urschaktning av föroreningar. Bolaget anser att det miljömässigt motiverade åtgärdsalternativet för området är övertäckning och instängsling samt stabilisering av arsenik.

I bolagets olika förslag till urgrävning av området framgår inte vilka åtgärdsåtgärder som har använts och därmed vilka resthalter av föroreningar som kommer att lämnas kvar i marken efter åtgärd. Länsstyrelsen kan därför inte ta ställning till i vilken omfattning en schaktsanering är rimlig att genomföra.

Enligt länsstyrelsens mening saknas fortfarande material om mätbara åtgärdsåtgärder för schaktsaneringsalternativ i bolagets utredning varför länsstyrelsen anser det nödvändigt att förelägga bolaget att inkomma med dessa uppgifter. Mätbara åtgärdsåtgärder utgör underlag vid värdering av risker och vid precisering av hur långtgående en sanering ska drivas. Syftet med den kompletterande utredningen är att redovisa konsekvenser av olika mätbara åtgärdsåtgärder. Utredningen ska användas som underlag för länsstyrelsens kommande beslut om vilken nivå på efterbehandlingsåtgärder som är skälig att genomföra.

Bolaget har fått möjlighet att lämna synpunkter över länsstyrelsens föreläggande. I bolagets skrivelse från den 23 maj 2008 anser bolaget att föreläggandet har en felaktig inriktning samt att ytterligare undersökning är mer ingripande än vad som behövs. Bolaget anser därför att de undersökningar som redan är gjorda är fullt tillräckliga och motsätter sig således det föreslagna föreläggandet med undantag av en komplettering av grundvattenproverna som dock inte finns med i förslaget till föreläggandet.

Länsstyrelsen anser att bolagets skrivelse inte förändrar föreläggandets inriktning eftersom det inte har framkommit sådana skäl för detta. Länsstyrelsen vidhåller därför föreläggandets utformning och anser att det är ostridigt att det är bolaget som ska svara för de kostnader som är förknippade med de kompletterande utredningar som länsstyrelsen anser behöver vidtas.

Mot bakgrund av det ovan anförda och med bakgrund av de bestämmelser och praxis på området (jmf. bland annat MÖD M 5338-04, MÖD M 9822-02) som ligger till grund för detta föreläggande anser länsstyrelsen att ytterligare krav på redovisning är skäliga.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Miljöödomstolen i Umeå inom tre veckor från den dag Ni tagit del av beslutet. I bilagan finns närmare upplysning om hur man gör.

Länsstyrelsen
Norrbotten

FÖRELÄGGANDE

Datum
2008-06-09

8 (8)

Diarienummer
575-4252-04

De som har deltagit i beslutet

I detta ärende har tf avdelningschef Britta Wännström beslutat efter föredragning av miljöingenjör Mats Aunes. I beslutets utformning har miljöjurist Mattias Lindgren och länsassessor Mona Ejnestrand deltagit.

Britta Wännström

Mats Aunes

Bilagor
Hur man överklagar

Kopia till

I.N.

Contman AB, STOCKHOLM
Bodens kommun, Miljö- och byggnämnd

Fotokopians överensstämmelse
med originalet intygås: